

012
VIL
020
034
048
060
072
084
094
104
112

LES 12 BRUIDSPORTRET	126
LES 13 AVONDFOTO	136
LES 14 STERRENHEMEL	146
LES 15 ZWART-WITCONVERSIE	158
LES 16 PORTRET MET KLEURVERLOOP	168
LES 17 UITZICHT GRAND CANYON	182
LES 18 BUITENPORTRET: KLEUR AANPASSEN	192
LES 19 HUISINTERIEUR	200
LES 20 LANDSCHAP IN HET WESTEN	210
LES 21 WAT PHOTOSHOP-MAGIE	222
SCOTT KELBY'S ZEVENPUNTENSYSTEEM OPFRISCURSUS	236
INDEX	238

LES 01

UITZICHT OP ZEE

- Een RAW-profiel toekennen
 De kleur goed krijgen
 Het toonbereik uitbreiden
 - 4 Met sensorbeperkingen omgaan
 - 5 Schilderen met licht en retoucheren
 - 6 Lensproblemen oplossen
 - 7 De afronding

Neem even de tijd om deze foto te analyseren voordat je met schuifregelaars in de weer gaat. Kijk er goed naar en vraag jezelf af (het helpt om dit hardop te zeggen), 'Wat wil ik anders hebben in deze foto?' Zeg nou niet: 'Ik wilde dat-ie er beter uitzag', want dat helpt niet (en ligt voor de hand), maar wees zo duidelijk mogelijk. Beoordeel de foto: hij ziet er vlak uit, heeft weinig contrast en last van een bekend probleem: een scheve horizon (daar had ik beter op moeten letten). Verder zijn de kleuren wat flets, is de lucht vaal en ontbreekt het aan levendigheid.

HET VERHAAL ACHTER DE FOTO:

Dit is het Italiaanse dorp Vernazza, een van de vijf dorpen die samen het fraaie en toeristische gebied vormen dat bekendstaat als Cinque Terra, wat vrij vertaald 'bereid je voor op het beklimmen van een absurd aantal trappen' betekent. Tijdens een vakantie met mijn vrouw in het zuiden van Frankrijk, vlak bij Monaco, zocht ik op Google Maps naar leuke uitstapjes en besefte ik dat het maar drie uur rijden was naar een van mijn favoriete plaatsen, het Italiaanse Portofino, en dat Cinque Terre maar een half uur verder lag. De volgende ochtend stonden we vroeg op om de rit langs de prachtige kust te maken en stopten we in Vernazza. Na een heerlijke lunch beklommen we een heuvel met uitzicht op de haven die enorm populair is op Instagram. De steile klim werd rijkelijk beloond door het adembenemende uitzicht; we bleven er tot zonsondergang (en inderdaad, ik had mijn lichtgewicht statief meegenomen).

Camera: Canon EOS 5D Mark III (Diafragma: f/8.0 (Sluitertijd: 1/160 sec (IS0: 200 (

Brandpuntsafstand: 35 mm ICED

Stap 01:

Hier zie je de ongewijzigde RAW-foto in de module Ontwikkelen van Lightroom Classic. Opmerking: Vergeet niet om deze RAW-foto te downloaden, zodat je de bewerkingen zelf kunt uitvoeren. Op bladzijde xxi vind je de link naar de webpagina bij dit boek, daar staan ook alle foto's. Het eerste wat ik in dit geval bij een RAW-foto doe (zoals je weet als je punt 1 op bladzijde xiii hebt gelezen), is een beter RAW-profiel toekennen dan het standaardexemplaar dat Adobe automatisch gebruikt, want dan heb ik een betere uitgangspositie voor mijn bewerkingen. De foto ziet er dan een beetje of zelfs veel beter uit voordat ik met schuifregelaars in de weer ga; dit verschilt van foto tot foto. Een RAW-profiel ken je toe (punt 1) in de vervolgkeuzelijst Profiel van het deelvenster Standaard (in Lightroom Classic; het deelvenster Bewerken in Lightroom in de cloud) van de module Ontwikkelen. Het standaardprofiel Adobe Kleur ziet er niet slecht uit, maar door hier Adobe Landschap te kiezen, zie je direct een verbetering (kijk maar naar de afbeelding hierboven), dus aarzel niet, maar kies Adobe Landschap. Kies je in de vervolgkeuzelijst Profiel de optie Bladeren, dan krijg je voorbeelden van de profielen te zien (daar kom ik later op terug) die als favorieten zijn gemarkeerd, waardoor je er mogelijk meer in beeld krijgt dan in het boek. Het gekozen profiel doet niet heel veel: de kleurtoon wordt wat vlakker en de schaduwen wat lichter. Probeer Adobe Fel eens, dan zie je waarom die hier niet is aan te bevelen (en waarom ik hem bij andere foto's ook weinig gebruik). Je krijgt dan veel contrast en de gebouwen worden nog donkerder. Adobe Landschap pept de kleuren op en maakt de schaduwen lichter, waardoor je een goede uitgangspositie krijgt. Opmerking: Je krijgt de weergave voor/na in beeld met de sneltoets Y (de weergave bestaat niet in Lightroom in de cloud, maar als je op \ (backslash) drukt, krijg je de oorspronkelijke foto te zien).

Stap 02:

Goed, laten we eens naar de scheve horizon kijken. Daar moeten we wat aan doen (nou ja, ik moet dat, want ik heb er last van, maar daar kan ik wel wat hulp bij gebruiken). In Lightroom moet het lukken deze horizon recht te trekken als we de lensvervorming in de foto aanpakken, samen met een perspectiefprobleem (want de gebouwen zijn onderaan smal en lijken bredere bovenverdiepingen te hebben) en de donkere hoeken. Meestal is dit op te lossen met de functie Upright, al werkt dit over het algemeen beter (hier volgt een handige tip) als je eerst een correctie op het lensprofiel uitvoert, dus laten we daarmee beginnen. Ik weet het, we springen dan in een klap naar punt 6, waar we op bladzijde xviii naar hebben gekeken, maar zoals ik op bladzijde xii heb uitgelegd, is het soms noodzakelijk onderdelen van het systeem in een andere volgorde uit te voeren als iets echt afleidt en direct moet worden gerepareerd.

Stap 03:

Markeer in het deelvenster Lenscorrecties (het deelvenster Optica in Lightroom in de cloud) het selectievakje Correcties profiel inschakelen (zie afbeelding). Je ziet dat een deel van de tonvormige vertekening onmiddellijk verdwijnt. Dit probleem ontstaat door de bolle vorm van de lens, waardoor het midden van een foto een beetje naar buiten afbuigt en de zijkanten vlakker en rechter worden. Hoe breder de beeldhoek van de lens, hoe duidelijker de vervorming wordt, al is die gelukkig eenvoudig op te lossen door dit selectievakje te markeren. De ingebouwde lensprofielen van Lightroom pakken niet alleen de vervorming aan, maar verbeteren ook de donkere hoeken door ze eenvoudigweg lichter te maken. Vergelijk de bovenhoeken in de foto hiernaast maar eens met de hoeken in de foto bij de vorige stap, dan zie je het verschil. Twee vliegen (lensvervorming en hoekvignettering) in één klap (het selectievakje Lenscorrecties inschakelen).

Stap 04:

Nadat je het lensprofiel hebt toegepast, ga je naar het deelvenster Transformatie (het deelvenster Geometrie in Lightroom in de cloud), want daar zit de functie Upright. Bovenaan in het deelvenster staan zes knoppen (Lightroom in de cloud heeft geen knoppen, maar een vervolgkeuzelijst), waarvan ik in 99% van de gevallen Automatisch gebruik. Je krijgt dan wat Adobe een 'evenwichtige correctie' noemt: lijnen worden rechtgetrokken en problemen met de beeldverhoudingen worden opgelost. De automatische correctie geeft het natuurlijkste resultaat van de verschillende opties. Een architectuurfotograaf die absoluut rechte lijnen moet hebben, kiest misschien voor een van de andere opties, maar bij de meeste foto's volstaat Automatisch. Klik dus op Automatisch (zie afbeelding) om de correctie Upright toe te passen. Hier heeft deze optie goed werk verricht door alle problemen op te lossen. Je krijgt het resultaat van deze correctie bij de gebouwen duidelijk in beeld als je de zichtbaarheid van deze bewerking uit- en weer inschakelt met de knop links van de deelvenstertitel (houd de muisknop ingedrukt op het oogpictogram rechtsboven in het deelvenster in Lightroom in de cloud). Blijf tijdens het klikken naar de foto kiiken.

Stap 05:

Upright levert prachtig werk, maar toch is de horizon nog niet helemaal perfect. Misschien is dit gezichtsbedrog en is die lijn technisch gezien recht, maar als iets voor het oog niet recht is, klopt het toch niet. Dit is snel op te lossen. In hetzelfde deelvenster sleep je de schuifregelaar Roteren naar links, tot een waarde van -0,3 (zie afbeelding). Ik weet dat dit een piepkleine hoeveelheid is, maar hierdoor ziet de horizon er voor mij recht uit. Probeer het zelf eens uit en ga gerust tot -0,4 als je denkt dat de horizon dan pas echt recht is. Een andere manier om dit te bereiken, is met het gereedschap Uitsnijdbedekking (R; dit is het gereedschap Uitsnijden en roteren in Lightroom in de cloud [C]). Sleep ermee van links naar rechts over de horizon om de foto recht te trekken. (In Lightroom in de cloud gebruik je de schuifregelaar). Ik heb dit uitgeprobeerd en het werkte: de foto werd echt rechter.

LES 01

Stap 06:

Laten we nu eens naar de kleur kijken (**punt 2**, waarover je op bladzijde xiv leest). Over het algemeen ziet die er behoorlijk goed uit, maar probeer gerust enkele van de voorinstellingen uit bij WB (witbalans) bovenaan in het deelvenster Standaard (het deelvenster Kleur in Lightroom in de cloud). *Opmerking:* Deze opties zijn alleen beschikbaar als je foto's in RAW-formaat maakt. Ik heb ze allemaal uitgeprobeerd (maar sla gerust Kunstlicht en Fluorescerend over als je geen binnenopnamen bij kunstlicht hebt gemaakt) en vond het resultaat van **Bewolkt** in dit geval mooi. Deze witbalansinstelling geeft een redelijk warme uitstraling zonder dat het blauw van de zee en de lucht verloren gaan, dus kies die optie in de vervolgkeuzelijst WB (zie afbeelding).

Stap 07:

Vervolgens gaan we het toonbereik uitbreiden (punt 3, waarover je op bladzijde xv hebt gelezen) door de witte tinten zo wit mogelijk en de zwarte tinten zo donker mogelijk te maken, zonder dat alles effen zwart wordt. Lightroom doet dit in een handomdraai voor je (als je eenmaal de geheime truc kent, wat over 4 seconden het geval is). Dubbelklik gewoon met ingedrukte Shift-toets op de woorden 'Witte tinten' en doe vervolgens hetzelfde bij 'Zwarte tinten' (zie afbeelding; de schuifregelaars staan in het deelvenster Licht in Lightroom in de cloud). Wauw! Net alsof je een vieze ruit hebt schoongemaakt; er lijkt een laag stof van de foto te zijn weggeveegd. Het contrast is beter, de kleuren worden levendiger en het geheel is er een stuk op vooruit gegaan. Het instellen van het wit- en zwartpunt (bij mij op +51 en -13) breidt het toonbereik van de foto behoorlijk uit, waardoor hij een stuk minder vlak wordt. Vergelijk het resultaat maar eens met de foto bij stap 04.

Stap 08:

Na het instellen van het witpunt en het zwartpunt gaan we de foto een beetje lichter maken om de gebouwen beter in beeld te brengen, want die hebben last van wat tegenlicht. Sleep de schuifregelaar Belichting hiertoe een klein beetje naar rechts (ik heb tot +0,35 gesleept). De hele foto wordt dan een klein beetje lichter, maar dat is genoeg om hem te verbeteren.

Stap 09:

Nu wordt het tijd twee gebieden te repareren die dit echt nodig hebben (**punt 4**, waarover je op bladzijde xvi hebt gelezen). Ten eerste kan de lucht er beter uitzien en kun je meer nadruk op de wolken leggen door de hoeveelheid hooglichten drastisch te verminderen. Dit doe ik al jaren op dezelfde manier: door de schuifregelaar Hooglichten gewoon helemaal naar links te slepen, tot –100. De wolken worden dan benadrukt en de lucht wordt wat donkerder, meestal zonder nadelige gevolgen voor de rest van de foto. Ten tweede zijn de gebouwen met tegenlicht rechts van het midden te redden door de schuifregelaar Schaduwen wat naar rechts te slepen om de schaduwen in dat deel te verminderen (in dit geval heb ik tot +28 gesleept).

Stap 10:

Maak ie op deze manier de schaduwen lichter en de hooglichten donkerder, dan verlies je soms (nou ja, vaak), wat contrast, maar dat is eenvoudig te verhelpen. Sleep hiertoe de schuifregelaar Contrast naar rechts of ga naar het deelvenster Kleurtintcurve en gebruik een van de voorinstellingen voor het contrast. Kies in de vervolgkeuzelijst Puntcurve de optie Normaal contrast. Opmerking: Klik achter Aanpassen op de knop Puntcurve als de vervolgkeuzelijst niet zichtbaar is. Wil je nog meer contrast, kies dan de optie Schril contrast of pas de curve handmatig aan. Hoe steiler je de curve maakt (versleep de punten op de diagonale lijn), hoe meer contrast je krijgt. Het middelste punt regelt de middentonen, het punt tussen het middelste en bovenste is van invloed op de hooglichten en het punt links van het midden regelt de schaduwen. Opmerking: Lightroom in de cloud heeft geen vervolgkeuzelijst Puntcurve in, daar moet je de curve handmatig instellen.

Stap 11:

Met een eenvoudige bewerking zijn we in staat de lucht er een stuk beter te laten uitzien (punt 5, waarover je op bladzijde xvii hebt gelezen). Pak het gereedschap Gegradueerd filter (M) uit de gereedschapsset onder het histogram (het gereedschap Lineair verloop [L] in de gereedschapsset rechts in Lightroom in de cloud), dubbelklik op het woord 'Effect' aan de bovenkant van het deelvenster om alle schuifregelaars op nul in te stellen (dit gebeurt automatisch in Lightroom in de cloud) en sleep vervolgens de schuifregelaar Belichting ongeveer 1 stop naar links (hier sleepte ik tot -1,05). De bovenkant van het verloop wordt dan donker en gaat geleidelijk over in transparant aan de onderkant. Klik een keer bovenaan in het midden van de foto en sleep omlaag totdat de cursor de daken van de middelste gebouwen ongeveer heeft bereikt (de onderste lijn geeft aan waar het verloop transparant wordt, zodat je niet per ongeluk de daken donker maakt). Na het toevoegen van het verloop kun je de lucht verfraaien (en niet alleen donkerder maken) door de schuifregelaar Temperatuur een stukje in de richting van blauw te slepen (tot -19) en de schuifregelaar Kleurtint in de richting van Magenta (tot 13). Dit is een grote verbetering van de lucht. Klik op de knop Gereed als je klaar bent.

Stap 12:

Goed, laten we nu eens wat details zichtbaar maken bij de gebouwen (en ook in de rest van de foto) door de schuifregelaar Textuur naar rechts te slepen (hier is tot +40 gesleept; in Lightroom in de cloud vind je deze schuifregelaar in het deelvenster Effecten). Dit geeft een goed resultaat, al krijg je het indrukwekkende verschil niet zo goed te zien bij het formaat van de foto in het boek. Op het scherm spreekt het verschil in ieder geval voor zich als je de bewerking zelf uitvoert.

Stap 13:

Misschien lijk ik hier heel pietluttig (sla deze stap gerust over als je dit denkt), maar ik wil ook nog de algehele kleurtoon van de foto in balans brengen. Volgens mij moet je oog niet vallen op iets wat te licht is, zoals de gele kerk met klokkentoren links van het midden. Dit hoort niet het aandachtspunt van de foto te zijn, want dat zijn de kleurrijke gebouwen in het midden en aan de rechterkant, dus zou ik die kerk wat donkerder maken om hem minder te laten opvallen. Pak het gereedschap Aanpassingspenseel (K) uit de gereedschapsset onder het histogram (het gereedschap Penseel [B] uit de gereedschapsset aan de rechterkant in Lightroom in de cloud), dubbelklik op het woord 'Effect' om alle schuifregelaars op nul in te stellen en sleep de schuifregelaar Belichting dan een beetje naar links (hier heb ik tot -0,49 gesleept, zeg maar een halve stop). Schilder vervolgens over de klokkentoren en de kerk (zie afbeelding) en andere zaken in de buurt ervan die te licht zijn. Veel beter! Klik op de knop Gereed als je klaar bent (rechts onder het weergavegebied). Lightroom in de cloud heeft trouwens geen knop Gereed. Als je klaar bent, schakel je gewoon over op een ander deelvenster of gereedschap.

LES 01

	Prioriteit hooglichten 🗧	
	•	- 11 - 11
-		
-	0	
-	0	
0-		

Stap 14:

Bij het laatste punt van het zevenpuntensvsteem, punt 7, waarover je op bladzijde xix hebt gelezen), gaan we wat afrondende bewerkingen uitvoeren. Laten we de buitenranden van de foto donkerder maken (om de aandacht op het midden te vestigen), maar dan wel zo subtiel dat niemand doorheeft dat we het hebben gedaan, al geeft het toch een fraai effect. Ga naar het deelvenster Effecten en sleep de schuifregelaar Hoeveel onder Vignetten na uitsnijden (de schuifregelaar Vignet in Lightroom in de cloud) naar -11 (zie afbeelding). Dit is de magische waarde om randen donkerder te maken zonder dat het lijkt alsof je een vignet hebt toegevoegd. Zie je niet veel verschil, schakel de bewerking dan uit en weer in door op de kleine zichtbaarheidsknop te klikken aan de linkerkant van de deelvenstertitel (houd de muisknop ingedrukt op het oogpictogram rechtsboven in het deelvenster in Lightroom in de cloud); je ziet dan waarom ik dit vaak als laatste toevoeg. Het gaat bovendien snel en eenvoudig.

Stap 15:

Persoonlijk ben ik dol op heel kleurrijke foto's, net als de meeste mensen, al hoor ik hiermee tot een minderheid onder fotografen. Maar als ik tijdens het toepassen van het zevenpuntensysteem even een pauze neem en de foto bekijk, vind ik hem vaak een beetje te fel gekleurd (wat vaak bij dit punt gebeurt). Veel van de bewerkingen hebben wat contrast toegevoegd, waardoor de kleuren verzadigder worden, dus kan het geen kwaad om die verzadiging wat te verminderen. Dit is een optionele stap, dus als je de kleuren hier juist mooi vindt, laat je ze met rust, want dan heeft het geen zin er energie in te steken. Maar als je ze net als ik een beetje te kleurrijk vindt, ga je weer naar het deelvenster Standaard (het deelvenster Kleur in Lightroom in de cloud) en sleep je de schuifregelaar Levendigheid een klein beetje naar links. Hier heb ik -18 gebruikt om de kleur wat te dempen.

Stap 16:

Het enige wat je nu nog hoeft te doen, is de foto een beetje verscherpen (dit doe ik bij alle foto's die ik bewerk). Ga dus naar het deelvenster Details en sleep de schuifregelaar Hoeveel (de schuifregelaar Verscherpen in Lightroom in de cloud) naar 60. Ik heb hoger uitgeprobeerd, maar daarmee kreeg de foto een nogal kunstmatige uitstraling, dus ging ik maar weer terug naar 60. Het resultaat van het verscherpen is vaak afhankelijk van je werkzaamheden ervoor en in dit geval lijkt 60 de juiste waarde, zonder dat ik de andere schuifregelaars heb gebruikt, al zou je de wolken kunnen overslaan als je die niet te scherp wilt hebben. Sleep hiertoe met ingedrukte toets Option (pc: Alt) de schuifregelaar Masker naar rechts tot de lucht effen zwart wordt en niet meer wordt verscherpt; alleen het dorp en de zee worden dan scherper gemaakt. De schuifregelaar Masker wordt verderop in dit boek behandeld. Mooi, je hebt les 01 overleefd, dus de kop is eraf. Het wordt tijd voor een nieuwe foto om andere spannende dingen over Lightroom te weten te komen.

De foto voor en na de bewerkingen.